

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет мистецький

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

КОМПОЗИЦІЯ

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силлабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри _____ (Т.М. Стрітьєвич)
(підпис) (ініціали та прізвище)

Розробник: доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Пунгіна О.А

Ел. адреса:

Інша контактна інформація:

1. Опис дисципліни

Назва дисципліни:	КОМПОЗИЦІЯ
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітньо-професійна програма:	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Форма навчання:	Обмеження немає
Курс:	2
Семестр:	3

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	2,5
Блоків (модулів) –	2
Загальна кількість годин –	75
Тижневих годин для денної форми навчання:	2
Лекції	2 год.
Практичні, семінарські	
Лабораторні	34 год.
Самостійна робота	39
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	
Вид підсумкового контролю:	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	рисунок, живопис, графіка, скульптура, дпм, кольорознавство

2.Анотація до курсу

Курс «Композиція» розкриває основні положення теорії образотворчої композиції з метою розвитку у студентів умінь вільного оперування набутими знаннями у власній художній діяльності, вироблення наукового мистецького світогляду та навичок вести самостійну навчально-творчу й дослідницьку роботу. Композиція це творчий процес створення твору мистецтва від початку до кінця, від появи задуму до його завершення, також це комплекс засобів для розкриття змісту картини, заснований на законах, правилах і прийомах які слугують найбільш повному, цілісному і виразному вирішенню задуму. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти вивчають історичні етапи становлення композиції в сфері образотворчої діяльності; основні закони теорії композиції; види, закони, правила, прийоми й засоби композиції; стадії та вимоги щодо художньої-образної побудови композиції; у студентів формується творчий підхід до ескізування та виконання композиції в галузі образотворчого мистецтва. Вивчення предмету допоможе студентам оволодіти професійною майстерністю і вмінням використовувати набуті знання в подальшій творчій діяльності.

3.Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Композиція» є вивчення об'єктивних закономірностей мистецтва, а також прийомів та засобів вираження, що допомагають художнику глибоко, образно, правдиво відображати життя. Метою цієї дисципліни є також розвиток творчої уяви і образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті. Виховання широкої художньо-естетичної культури і художнього смаку.

Вивчення предмету допоможе студентам оволодіти професійною майстерністю і вмінням використовувати набуті знання в практичній діяльності. Засвоєння закономірностей композиції, що відображають об'єктивні закони природи і суспільства, дасть студентам отримати ключ до аналізу і глибокому професійному розумінню творів усіх видів та жанрів мистецтва. Композиція - це провідний предмет с системі художньої підготовки майстрів образотворчого мистецтва. Композиція відіграє велику роль у створенні художнього твору будь-якого жанру і виду мистецтва, вона є головним складовий елементом, що організує і з'єднує всі його частини в єдине ціле, є його основою, його конструкцією, яка виходить з суті теми, сюжету і задуму.

4. Завдання вивчення дисципліни

Основним завданням курсу є: розвиток естетичного ставлення до творів мистецтва; розвиток художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, просторової уяви, художніх здібностей; виховання художньо-естетичної культури і художнього смаку.

Завдання вивчення дисципліни:

- розкрити роль і місце композиції в практичній діяльності та розвитку культури;
- визначити етапи становлення композиції в сфері образотворчої діяльності;
- вивчити стадії та вимоги щодо послідовності художньої-образної побудови композиції;
- виробити у студентів творчий підхід до ескізування та виконання композиції в галузі образотворчого мистецтва.

5. Результати навчання

Знання

- Має сформовану постійну необхідність міркувати, уміння аналізувати пропорційні відношення у своїй композиції та критично вибрати з ряду ескізів потрібний варіант

- Володіє, чітким уявленням щодо гармонійної організації композиції, сформований методологічний підхід до вирішення різнопланових завдань композиції та макетування, здатність самостійно знаходити несподіване, оригінальне вирішення думки і відповідні виражальні засоби для його втілення

- Здатний вирішувати завдання за напрямом, протилежним традиційному, що дозволяє проаналізувати проблему з нової позиції, виробити нову думку

- Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення

- Усвідомлення теоретичних основ образотворчої грамоти для застосування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу

- Знання основних законів теорії композиції; її видів, правил, прийомів та засобів, володіння специфічною термінологією, розуміння стадій та вимог щодо художньої-образної побудови композиції; володіння чітким уявленням щодо гармонійної організації композиції.

- Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел

Уміння

- Володіє знаннями з композиції в сфері образотворчої діяльності

- Вміє використовувати образотворчо-виразні засоби (силует, лінія, форма, динаміка, об'єм тощо)

- Володіє умінням оцінювати змістовне навантаження виражальних засобів мистецтва та відтворювати художній образ адекватно морально-естетичній позиції автора

- Вміння використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації творів мистецтва.

- Вміння аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу

- Вміння застосовувати знання з композиції, вирішувати остаточну ідею композиційно-цілісного рішення художнього твору, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах, створювати закінчені, гармонійні композиції (фронтальну, об'ємну, об'ємно-просторову)

- Вміння визначати форму художнього твору, матеріали та техніки виконання у відповідності до теми та ідеї художнього задуму, знаходити технологічне рішення, яке максимально відповідає задуму, оцінювати отримані результати та аргументувати творче рішення роботи в матеріалі, враховувати і використовувати при виконанні художнього твору властивості матеріалів, закони їх взаємозв'язку

Комунікація

- Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі

- Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики

- Готовність розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з композиції.

6. Політика курсу

Загальні:

- Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.

- В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності).

- Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведенні у беззвучний режим. Ноутбуки можуть використовуватися лише для введення нотаток та виконання практичних завдань.

- Студенти мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання за погодженням з викладачем. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.

- Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (теми) чи змісту лабораторних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті або через будь-яку систему повідомлень. На запит зацікавлених студентів, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи студентів. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.

Навчальні:

- Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу (теми). Тому для виконання вимог курсу (теми) студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим ознайомитися з обов'язковими для читання, аналізу, перегляду матеріалами чи текстами. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.

- В межах самостійної роботи студенти опрацьовують (підбирають) наочний матеріал, переглядають відео, закінчують та виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.

- Виконання практичних завдань для самоконтролю є обов'язковими для кращого засвоєння (виконання) навчального матеріалу. Виконання індивідуальних практичних завдань з метою перевірки засвоєння студентами знань і набуття навичок є обов'язковим. Ці завдання виконуються індивідуально.

- Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.

7. Зміст дисципліни.

Тижнів	Тема, план	Форма діяльності (заняття)	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж. 1	Тема 1: Види композицій. Художній образ і засоби його вираження 1. Колір 2. Фактура	Лекція	Презентація, відеоматеріали 1. Голубева О. Л. / Основы композиции: Учеб. пособие./ - 2-е изд. - М.: Изд. дом «Искусство», 2004. - 120 с: илл. 2. Шорохов Е.В. /Композиция. – М.: Просвещение, 1986. –112 с.			2 год.
Тиж. 2-3.	Тема 2. Прийоми паперопластики 1.Вправи на застосування елементарних прийомів паперопластики (Трансформація площини аркуша. Виявлення пластичних властивостей аркуша)	лаб. заняття	наочність 1. Голубева О. Л. / Основы композиции: Учеб. пособие./ - 2-е изд. - М.: Изд. дом «Искусство», 2004. - 120 с: илл. 2. Дідик Н.Я. основи композиції: навчальний альбом-посібник. / Редактор О.Козоріз. – Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.	6 год. Закінчити завдання вдома	10	4 год.
Тиж. 4-5.	Тема 3. Організація та порушення об'ємно-просторової структури 1. Розробка ескізів 2. Аналіз форми та виготовлення виробів способом згинання, вирізування та прорізування. 3. Склеювання. 4. Узагальнення.	лаб. заняття	наочність 1. Голубева О. Л. / Основы композиции: Учеб. пособие./ - 2-е изд. - М.: Изд. дом «Искусство», 2004. - 120 с: илл. 2. Дідик Н.Я. основи композиції: навчальний альбом-посібник. / Редактор О.Козоріз. – Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.	6 Закінчити завдання вдома	10	4
Тиж. 6-9	Тема 4. Фронтальна композиція на тему «Пейзаж» 1. Пошук композиційного вирішення.	лаб. заняття	наочність 1. Голубева О. Л. / Основы композиции: Учеб. пособие./ - 2-е изд. - М.: Изд. дом «Искусство»,	10 Закінчити завдання вдома	15	10

	<p>2. Аналіз форми та виготовлення виробів способом згинання, вирізування та прорізування.</p> <p>3. Склеювання.</p> <p>4. Узагальнення.</p>		<p>2004. - 120 с: илл.</p> <p>2. Дідик Н.Я. основи композиції: навчальний альбом-посібник. / Редактор О.Козоріз. – Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.</p>			
Тиж. 10-14	<p>Тема 5. Об'ємно-просторова композиція</p> <p>1. Пошук композиційного вирішення.</p> <p>2. Аналіз форми та виготовлення виробів способом згинання, вирізування та прорізування.</p> <p>3. Склеювання.</p> <p>4. Узагальнення.</p>	лаб. заняття	<p>наочність</p> <p>1. Голубева О. Л. / Основы композиции: Учеб. пособие./ - 2-е изд. - М.: Изд. дом «Искусство», 2004. - 120 с: илл.</p> <p>2. Дідик Н.Я. основи композиції: навчальний альбом-посібник. / Редактор О.Козоріз. – Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.</p>	8	10	8
Тиж. 15-18.	<p>Тема 6. Композиція у техніці різнофактурного колажу</p> <p>1. Пошук композиційного вирішення.</p> <p>2. Аналіз фактур, форм та способів їх заповнення елементами.</p> <p>3. Аплікативне вирішення.</p> <p>4. Узагальнення.</p>	лаб. заняття	<p>наочність</p> <p>1. Голубева О. Л. / Основы композиции: Учеб. пособие./ - 2-е изд. - М.: Изд. дом «Искусство», 2004. - 120 с: илл.</p> <p>2. Дідик Н.Я. основи композиції: навчальний альбом-посібник. / Редактор О.Козоріз. – Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.</p>	9	15	8

8. Література для вивчення дисципліни.

Основна

1. Голубева О. Л. / Основы композиции: Учеб. пособие./ - 2-е изд. - М.: Изд. дом «Искусство», 2004. - 120 с: илл.
2. Григорян Е.А. Основы композиции в прикладной графике /Учебно-методическое пособие для студентов и учащихся высших и средних специальных учебных заведений. — Ереван, 1986. — 32 с.
3. Дідик Н.Я. основи композиції: навчальний альбом-посібник. / Редактор О.Козоріз. – Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.
4. Шорохов Е. В. Композиция. – М.: Просвещение, 1986. – 112 с.

Додаткова

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Р. Арнхейм Пер. с англ. - М.: Архитектура-С, 2007. – 392 с., ил.
2. Барышников А. П., Лямин И. В., Основы композиции. - М., 1951. – 123 с.
3. Бідняк М. М. Архітектурна композиція / М. М. Бідняк, О. Б. Білінська. – Львів: «Львівська політехніка», 2011. – 152 с.
4. Волкотруб И.Т. Основы художественного конструирования. – К.: Вища школа, 1982. – 149 с.
5. Гребенюк Г. Є. Основы композиції та рисунка / Г. Є. Гребенюк. – К.: Техніка, 2000. – 224 с.
6. Даги И.А. Средства реализации декоративной фронтальной композиции. – Кишинёв, 1987. – 104 с.
7. Житкова Н. Ю. Композиція / Н. Ю. Житкова, С. Б. Зиміна. – К.: вид-во КНУБА, 2008. – 120 с.
8. Касьян Т. К. Композиція / Т. К. Касьян. – Черкаси : вид-во ЧНУ, 2012. – 88 с.
9. Ковалев Ф.В. Золотое сечение в живописи: Учеб. Пособие — К.: Вища школа, 1989.— 143 с.
10. Михайленко В. Є. Основы композиции / В. Є. Михайленко, М. І. Яковлев. – К.: Каравелла, 2008. -304 с.
11. Поліщук Л. К. Основы об'ємно-просторової композиції / Л. К. Поліщук. – Ів. Фр.: вид-во ІФНТУНГ, 2010. – 100 с.
12. Рисунок. Живопись. Композиция: Хрестоматия: Учеб. пособие для студентов худож.-граф. фак. пединститутков / Сост. Н. Н. Ростовцев и др.- М.: Просвещение, 1989.-207 с.
13. Теоретичні основи композиції: Навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ художніх та художньо-педагогічних спеціальностей / Автори-упорядники: Урсу Н.О., Негода Б.М., Гнатюк В.А., Міхальська І.П. – Кам'янець-Подільський, 2004. – 50 с.
14. Холмянский Л. М.. Щипанов О. С. Дизайн. /Пробний навчальний посібник для учнів. – К., 1992. – 207 с.

9. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час лабораторного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Кількість балів за залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань та повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- головний елемент (елементи) повинен знаходитися в різних зонах формату в кожному завданні з композиції;
- не можна механічно розміщувати головний елемент в центрі формату і симетрично розташовувати навколо нього другорядні елементи;
- елементи композиції не повинні зливатися повністю в один складний елемент, при їх візуальному групуванні між ними має зберігатися відстань, тобто кожен елемент повинен зберігати своє власне силове поле;

- композиція повинна будуватися на формальних принципах організації простору
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- використання щільного кольорового паперу (картон для візиток) для виконання навчальних завдань

Поточний контроль знань					Екзамен/перегляд	Сума
Блок №1						
T2	T3	T4	T5	T6		
10	10	15	10	15	40	100

10. Підсумковий контроль

Питання для підсумкової оцінки знань:

1. Історія розвитку теорії композиції.
2. Мистецтво як естетичний феномен.
3. Художній образ як засіб зображення реальності та його вплив на сприйняття дійсності людиною.
4. Емоційна дія кольору, плями, лінії на сприйняття картини.
5. Золотий перетин в побудові композиції.
6. Золотий перетин в житті та мистецтві.
7. Композиція як наука. Предмет та об'єкт вивчення.
8. Закони та засоби гармонії. Зображальні засоби.
9. Види композиції.
10. Схематизація та перетворення форми.
11. Прототип художнього образу.
12. Художній образ та психологія його сприйняття.
13. Естетичні категорії в образотворчому мистецтві.
14. Становлення композиції як науки.
15. Мистецтво як результат художньо-творчої діяльності.
16. Зміст та форма художнього образу.
17. Особистісно-ціннісні орієнтації автора твору
18. Вплив національно-культурних традицій на форму та зміст твору.
19. Об'єкт та предмет композиції.
20. Уява як процес створення художнього образу
21. Пропорції та пропорційність.
22. Категорії композиції та засоби гармонізації
23. Масштаб і масштабність.
24. Метричні та ритмічні ряди повторності.
25. Контраст і нюанс.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання на лабораторних заняттях **Композиція:**

Оцінку «відмінно» (A) (90-100) - заслуговує студент, що має міцні, ґрунтовні теоретичні знання, які застосовує на практиці. В досконалості володіє знаннями з композиції в сфері образотворчої діяльності. Знає основні закони теорії композиції; її види, правила, прийоми й засоби композиції, володіє специфічною термінологією. Вміє систематизувати, узагальнювати, аналізувати допоміжні матеріали та рекомендації щодо виконання завдання, та вміє самостійно і творчо використовувати набуті художні вміння, навички та відпрацьовувати оптимальний варіант без втрати образності відповідно до поставленого завдання. Має повне розуміння стосовно стадій та вимог щодо художньої-образної побудови композиції. Володіє умінням оцінювати змістовне навантаження виражальних засобів мистецтва та відтворювати художній образ адекватно морально-естетичній позиції автора. Має сформовану постійну необхідність міркувати, уміння аналізувати пропорційні відношення у своїй композиції та критично вибирати з ряду ескізів потрібний варіант. Має свідоме, чітке уявлення щодо гармонійної організації композиції, сформований методологічний підхід до вирішення різнопланових завдань композиції та макетування, здатність самостійно знаходити несподіване, оригінальне вирішення думки і відповідні виражальні засоби для його втілення. Вміє вирішувати завдання за напрямом, протилежним традиційному, що дозволяє проаналізувати проблему з нової позиції, виробити нову думку. Володіє навичками аналізу та самоаналізу, має потребу у самореалізації. Може створювати закінчені, гармонійні композиції (фронтальну, об'ємну, об'ємно-просторову), які втілюють образ та створюють конструктивно-естетичне враження, виконують свою функцію й органічно поєднують форму, колір і матеріал. Загальна відповідь характеризується креативністю, творчим підходом до вирішення поставлених задач. Робота повинна бути охайно оформлена (за вимогами оформлення до такого роду робіт).

Оцінку «добре» (B) (82-89) – заслуговує студент, що має ґрунтовні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. В досконалості володіє знаннями з композиції в сфері образотворчої діяльності. Знає основні закони теорії композиції; її види,

правила, прийоми й засоби композиції, володіє специфічною термінологією. Вміє систематизувати, узагальнювати, аналізувати допоміжні матеріали та рекомендації щодо виконання завдання, допускає незначні помилки при виконанні лабораторних завдань, які сам в процесі аналізу роботи може виправити. Має повне розуміння стосовно стадій та вимог щодо художньої-образної побудови композиції. Володіє умінням оцінювати змістовне навантаження виражальних засобів мистецтва та відтворювати художній образ адекватно морально-естетичній позиції автора. Має достатньо сформовану постійну необхідність міркувати, уміння аналізувати пропорційні відношення у своїй композиції та критично вибирати з ряду ескізів потрібний варіант. Має достатнє уявлення щодо гармонійної організації композиції, сформований методологічний підхід до вирішення різнопланових завдань композиції та макетування, здатність самостійно знаходити несподіване, оригінальне вирішення думки і відповідні виражальні засоби для його втілення. Володіє не в повній мірі навичками аналізу та самоаналізу, має потребу у самореалізації лише за зовнішньої мотивації. Не завжди самостійно може створювати закінчені гармонійні композиції (фронтальну, об'ємну, об'ємно-просторову), які втілюють образ та створюють конструктивно-естетичне враження, виконують свою функцію й органічно поєднують форму, колір і матеріал. Загальна відповідь характеризується ґрунтовністю, творчим підходом до вирішення поставлених задач. Робота повинна бути охайно оформлена (за вимогами оформлення до такого роду робіт).

Оцінку «**добре**» (C) (74-81) – заслуговує студент, що має належні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Володіє знаннями з композиції в сфері образотворчої діяльності. Знає та достатньо орієнтується в основних законах теорії композиції; видах, правилах, прийомах й засобах композиції, володіє специфічною термінологією. Вміє, але не чітко, систематизувати, узагальнювати, аналізувати допоміжні матеріали та рекомендації щодо виконання завдання, допускає незначні помилки при виконанні лабораторних завдань, які сам в процесі аналізу роботи може виправити. Має розуміння стосовно стадій та вимог щодо художньої-образної побудови композиції. Не завжди самостійно володіє умінням оцінювати змістовне навантаження виражальних засобів мистецтва та відтворювати художній образ адекватно морально-естетичній позиції автора. Має частково сформовану необхідність міркувати, уміння аналізувати пропорційні відношення у своїй композиції та критично вибирати з ряду ескізів потрібний варіант, але створює їх стандартно. Має розуміння щодо гармонійної організації композиції, макетування, у процесі роботи допускає помилки. Володіє на середньому рівні навичками аналізу та самоаналізу, має потребу у самореалізації лише за зовнішньої мотивації. Не завжди самостійно може створювати закінчені гармонійні композиції (фронтальну, об'ємну, об'ємно-просторову), які втілюють образ та створюють конструктивно-естетичне враження. Загальна відповідь характеризується не чіткістю формулювання до вирішення поставлених задач. Робота іноді не відповідає вимогами оформлення до такого роду робіт.

Оцінку «**задовільно**» (D) (64-73) – заслуговує студент, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання. Частково володіє знаннями з композиції в сфері образотворчої діяльності. Знає та достатньо орієнтується в основних законах теорії композиції; видах, правилах, прийомах й засобах композиції, володіє специфічною термінологією. Вміє, але не чітко, систематизувати, узагальнювати, частково аналізувати допоміжні матеріали та рекомендації щодо виконання завдання, допускає помилки при виконанні лабораторних завдань, які самостійно не може виправити. Має не повне розуміння стосовно стадій та вимог щодо художньої-образної побудови композиції. Не завжди самостійно володіє умінням оцінювати змістовне навантаження виражальних засобів

мистецтва та відтворювати художній образ адекватно морально-естетичній позиції автора. Має частково сформовану необхідність міркувати, уміння аналізувати пропорційні відношення у своїй композиції та критично вибирати з ряду ескізів потрібний варіант, але створює їх під керівництвом. Має не повне розуміння щодо гармонійної організації композиції, макетування, у процесі роботи допускає помилки. Володіє на середньому рівні навичками аналізу та самоаналізу, має потребу у самореалізації лише за зовнішньої мотивації. Під керівництвом може створювати закінчені гармонійні композиції (фронтальну, об'ємну, об'ємно-просторову), які втілюють образ та створюють конструктивно-естетичне враження. Загальна відповідь характеризується не чіткістю формулювання до вирішення поставлених задач. Робота іноді не відповідає вимогами оформлення до такого роду робіт.

Оцінку **«задовільно» (E) (60-63)** - заслуговує студент, що має слабкі теоретичні та практичні знання. Частково має знання з композиції в сфері образотворчої діяльності. Спонтанно орієнтується в основних законах теорії композиції; видах, правилах, прийомах й засобах композиції, частково володіє специфічною термінологією допускає помилки у визначеннях. Частково здатний систематизувати та узагальнювати допоміжні матеріали та рекомендації щодо виконання завдання, допускає фактичні та змістовні помилки, які самостійно не може виправити. Має недостатнє розуміння стосовно стадій та вимог щодо художньої-образної побудови композиції. Має лише частково сформовану необхідність міркувати, уміння аналізувати пропорційні відношення у своїй композиції та критично вибирати з ряду ескізів потрібний варіант, але створює їх тільки під керівництвом. Має слабе розуміння щодо гармонійної організації композиції, макетування, у процесі роботи допускає помилки. Володіє на середньому рівні навичками аналізу та самоаналізу, має потребу у самореалізації лише за зовнішньої мотивації. Усі передбачені навчальною програмою завдання виконані, але деякі з них мають недоліки, фактичні та змістовні помилки. Загальна відповідь характеризується не чіткістю формулювання до вирішення поставлених задач. Робота іноді не відповідає вимогами оформлення до такого роду робіт.

Оцінку **«не задовільно» (Fx) (35-59)** - заслуговує студент, що має дуже слабкі теоретичні та практичні знання. Не орієнтується з композиції в сфері образотворчої діяльності. Спонтанно орієнтується в основних законах теорії композиції; видах, правилах, прийомах й засобах композиції, не володіє специфічною термінологією допускає помилки у визначеннях. Майже не володіє розумінням щодо головних вимог стосовно художньої-образної побудови композиції. Не має розуміння щодо гармонійної організації композиції, макетування. Не має навичок аналізу та самоаналізу, характеризується зовнішніми стимулами, та повною репродуктивністю. Кількість передбачених програмою завдань не виконано, або якість їх виконання близька до мінімальної. Робота неохайна, не відповідає вимогами оформлення до такого роду робіт.

Оцінку **«не задовільно» (F) (0-34)** – заслуговує студент, який не володіє теоретичними та практичними знаннями. Не орієнтується з композиції в сфері образотворчої діяльності. Незначною мірою орієнтується в основних законах теорії композиції; видах, правилах, прийомах й засобах композиції, не володіє специфічною термінологією допускає помилки у визначеннях. Не володіє розумінням щодо гармонійної організації композиції, макетування. Не має розуміння щодо гармонійної організації композиції, макетування. Не має навичок аналізу та самоаналізу, характеризується зовнішніми стимулами, та повною репродуктивністю. Кількість передбачених програмою завдань не виконано, або якість їх виконання близька до мінімальної. Робота неохайна, не відповідає вимогами оформлення до такого роду робіт.